חלוגלוגות. ונפקא מינה לזב בפ"ק דיומא (דף יח.) לתמרינן מן מתכילין חותו דברים המביאים לידי טומאה

כגון חלוגלוגות: **של יעל פשוט.** פירש בקונטרס מיה שכן שמה וקורין חותה מסטנבו"ק ובערוך פי' היא כשבה נקבה וקרן הכשבה רגיל להיות פשוט וכפירש בקונטרס נראה דיעל היא דכתיב (תהלים קד) הרים הגבוהים ליעלים וקרו ודיקן (דברים יד) מתרגמינן ויעלת ורמת ומשה בשל יעל פשוט כדמשמע בגמ' דכמה דפשיט טפי עדיף משום נשף לנבנו של כפים ומיהו מין הלכה כן אלא כר' יהודה דאמר בר"ה בשל יעל וכר' יוחנן דאמר בר"ה בשל איל ור' לוי קאי כוותיה בגמ' דאמר מנהו של ר"ש ויוה"כ בכפופים דקסבר כמה דכייף אינש טפי עדיף משום והיו עיני ולבי שם וכדאמר ר' אבהו בפ"ק (דף טו.) למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק ומיהו נראה דלא פליגי אלא לכתחילה אבל כולהו מודו דיוצא בדיעבד דין בשל איל דין בשל יעל כדקתני ריש כל השופרות כשרים חוץ משל פרה והיכא דלא מצא של איל יוצא בשל רחל או בשעיר עזים תדע דלמאוה פליגי דהא ר' לוי מנהו קאמר ועוד אנו פשוט וכפוף כתיב בקרא תעבידו שופר כתיב ביובל (ויקרא כה) וילפינן ר"ה מיניה וכיון דכולהו מקרו שופר חוץ משל פרה למה לא יצא ועוד משמע דלפוגמת דרבנן ור' יוסי בפני עצמן ופוגמת דרבנן ור' יהודה בפני עצמן ולאו מדא פוגמת היא ואם תמצא לומר דדוקא לייבי אם כן הוא מדא פוגמת דלמנא קמא כולהו כשרין דין בראש השנה דין ביוה"כ דין בתעניות חוץ משל פרה ור' יוסי אומר אף של פרה ולמילתך דבנן ר"ה ויוה"כ בשל יעל ותעניות של זכריה ולר' יהודה ר"ה של זכריה וביובל בשל יעלים ומיהו קשה קשה להא ר' לוי דאמר מנהו של ר"ש ויוה"כ היינו טעמא דלילפינן גזירה שוה זה מזה בשביעי שביעי דלתמרינן בפ' בתרא (דף לד.) וכדתנן שוה יובל לר"ה לתקיעה ואי אתה יכול לר"ה שיהא טעמא משום מנהו בעלמא דלתמרינן דכמה דכייף אינש טפי עדיף משום דוקא בראש השנה שהתקיעה מצוה ולזכרון אבל יובל אין התקיעה אלא סימן שלוח עבדים והשמטות שדות המוזכרות בשעלים לכך היה נראה לי מתוך זה דאיזו יובל אלא בכפוף פירוש דלריך להיות כפוף אי לא לא וגמרינן יובל מיניה: **ושתי** חצוצרות **באמצע.** שתי שופרות היו להן אחד מכאן ואחד מכאן כדי שיהיו החלוגלות באמצע משום דמצות היום בחלוגלות: **רבי** יהודה אומר בר"ה **בשל זכרים וביובלות בשל יעלים.** לית ליה לרבי יהודה שוה יובל לר"ה והא דבעינן שופר בראש השנה לאו משום דילפינן מיובל אלא כתיב תנא דילך בפ' בתרא (ג"ז שם דף לד.) מדכתיב תקעו בחדש שופר ומיהו ההוא תנא נמי יליף ר"ה מיובל בגזרה שוה דקתמרינן שלש תרועות נאמרו בר"ה ומייתי קרא דוהעברת שופר תרועה דכתיב ביובל ודיוס ולא בלילה נמי יליף מיובל דקתמר התם והא דאילטריך ליה קרא דתקעו בחדש שופר משום דילף נמי רשע השנה ממדבר והוה אמינא דשלוחות כמדבר לכך נראה דמודה רבי יהודה דשוה יובל לר"ה אלא לענין הך מילתא אין צריך להשוותם להיות בשל זכריס כשל ר"ה דטעמא דר"ה משברת בעלמא דכמה דכייף אינש טפי עדיף שהוא יום הדין ולהזכיר עקידה אבל יובל דלשלוח עבדים ושדות המוזכרות בשעלים אין לחוש אלא שיהא שם שופר עליו מע"ג דר' לוי נמי משום להו לענין זה משום גזרה שוה יש לומר דבהא פליגי:

גמרא

קנען פלניא. גזלני פלוני: **כמה קבענוך.** המעבר והתרומה אתם קובעים אותי: **מאי סירוגין.** שאינו במגילה (דף יח.) קראה סירוגין (סירוגין): **פסקי.** לפרקים שאינן נכנסין יחד: **מאי חלוגלוגות.** שאינו בפ"ק דיומא (דף יח.) כל שבעת הימים לא היה מוכל השוס והחלוגלוגות: **פרפחיני.** ירק שקורין עורקקל"י: **סלסלה.** חפוס והפך במטמוניס של תורה: **והוה דריגא טונא.** נוסא משוי: **מתני' שופר של ראש השנה של יעל פשוט.** מפרש טעמא בגמרא דמידי דמפלה בעי פסיטות: **יעל.** שטי"ן בו"ק: **ופיו מלופף וחוצ.** בשל מקדש קאמר: **שופר מהריך.** לאחר שחלוגלות פוסקין תקיעתן נשמע קול השופר: **ובמעניות.** לתמרינן בפ' תעניות (דף טו:) תקעו הכהנים תקעו: **בשל זכריס.** פליגי שפתמן כפופין: **ושתי חלוגלות באמצע.** שני שופרות להן אחד מכאן ואחד מכאן והן באמצע: **שמצות היום בחלוגלות.** דלכתיב בעלמא ניעוח וכל כתופיה בחלוגלות דכתיב (במדבר י) והיו לך למקרא העדה: **שוה היובל לראש השנה לתקיעה.** בפשוטין ואף על גב דתקיעתו ביובל לא לתפלה ולא לזכרון אלא לסימן שלוח עבדים והשמטת מכירת שדות אפילו הכי כדר"ה בעי למעבדי' דגמרינן לה לגזירה שוה שביעי שביעי בפ' בתרא (דף לד.): **ונברכוה.** דבעי למימר תפע ברכות ביום הכפורים של יובל: **ר' יהודה אומר כו'.** טעמא מפרש בגמ': **וביובלות בשל יעלים.** וגזירה שוה לא גמיר: **גמ' ושל כל השנה.** של תעניות: **קמ"ל.** בר"ה לית ליה כרבי יהודה אבל ביובל לית ליה משוס גזירה שוה: **נמאי קמיפלגי.** תנא קמא ורבי יהודה: **למה דכייף ליעים.** בתפלתו פניו כנופין לארץ טפי עדיף משוס והיו עיני ולבי שם (מלכים ח טו) הלכך בראש השנה לתפלה ולזכיר עקידת יצחק בא בעינן כפופין ויובלות שהן לקרוא דרור בעינן פשוטין וגזירה שוה לית ליה: **למה דפשיט טפי עדיף.** משוס נשף לנבנו של כפיס (מיכה ג) הלכך בראש השנה בפשוטין לתפלה הוא וליוה"כ נמי (ג) משוס דשוייה בגזירה שוה ובתעניות לכנופיה לא מיכפת לן ועבדינן כפופין להכירא. ולר' לוי לית ליה כר' יהודה לתפלה בעינן כפופים וביוס הכפורים סגירא ליה דשוה היובל לראש השנה כדבנן הלכך תרוייהו בעינן כפופים: ופיו

(ו) ל"ל אמרו, ג) [מפרש"י ד"ה כמה קבענוך המעבר וכו' נראה דהיה גרסתו בגמ' דמייתי גם סיפא דהך קרא ומאתנם כמה קבענוך המעבר והתרומה], ג) מגילה יח., ד) [מגילה יח., מיל ג.], ה) לקמן כט. ל. [ערכין ג:], ו) ס"פ ובייוה"כ,

תורה אור השלם

1. הַיְקַבֵּעַ אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם קְבָעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנוּךָ הַמַּעֲשֵׂר וְהַתְּרוּמָה: מלאכי ג ח
2. סַלְסְלֶהָ וּתְרוֹמְמֶךָּ תְּכַבְּדֶךָּ כִּי תְחַבְּקֶנָּה: משלי ד ח
3. וְשָׂמַתִּיהָ לְמוֹרַשׁ קִפֹּד וְאַגְמֵי מָיִם וְטָאטֵאתִיהָ בְּמַטְאֲטֵא הַשְׁמֵד נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת: ישעיהו יד כג
4. הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבֶךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק: תהלים נה כג

הגהות הב"ח

(ז) גמ' דפשיט ליעים דעתיה טפי מעלי וביום הכפורים נמי דגמר גזירה שוה ומצוות כמה דמייך: (ב) רש"י ד"ה כמה דפשיט וכו' ויוה"כ נמי דשוה הוא משום גזירה שוה ובתעניות וכו' כל"ל:

לעזי רש"י

ערקקל"י [פולפיי"ר]. רגלה, חלגלוגה (עשב-בר). שטי"ן בו"ק [אישטיינבו"ק]. עז בר.

מוסף רש"י

לא הוו ידעי רבנן. תלמידי רבינו הקדוש (מגילה יח.). **חלוגלוגות.** מין ירק הוא ומנוי בכמה מקומות במשנה ובברייתא (שם). **פרפחיניה.** פיקקל"י בלע"ז (שם). **מסלסל בשערך.** למדנו שהסלסול לשון מיפוס ויפוי (שם). **וטאטאתיה.** לשון כיבוד, מקקוי"ל בלע"ז (ישעיה יד כג). **טאטיתא.** מישקופ"ל בלע"ז (מגילה יח.). **לתקיעה ולברכות.** שהיו נמי שומרים ביום הכפורים של שנת היובל מלכיות וזכרונות שופרות (ערכין ג:).